

La capella de Santa Agnès

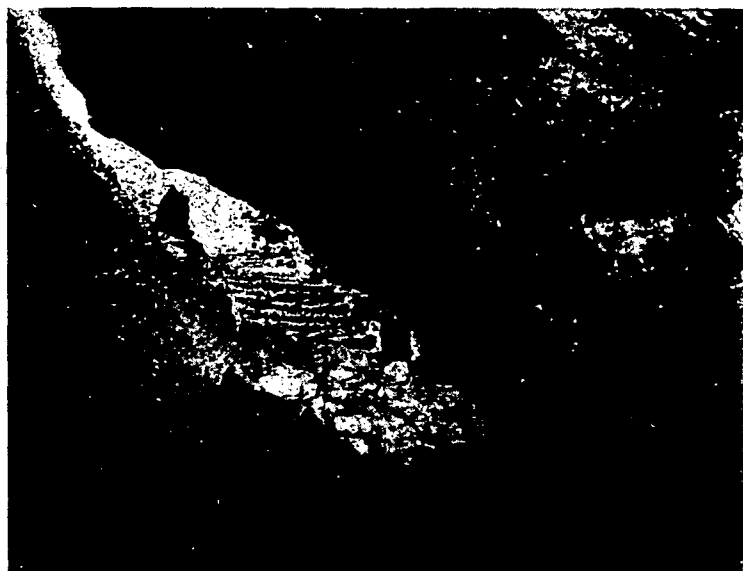
Per ESTELA JUAN

És lamentable que un monument tan interessant com és la capella de Santa Agnès hagi caigut per complet en l'oblit. Fa uns quants anys, D. Isidor Macabich i D. José M.ª Mañá realitzaren moltes gestions per aconseguir un treball de restauració i d'investigació que hauria aportat un interès enorme a l'arqueologia eivissenca. Desgraciadament les dites gestions no obtingueren cap resultat positiu.

No s'hi podria insistir novament? Eivissa ja és famosa pertot arreu per les seues platges, pel seu clima, per les seues biennals, pel seu ambient acollidor, etc. Però també hem de recordar el seu passat arqueològic. Eivissa, ciutat fortalesa fundada en el segle VII a. de C. pels cartaginesos; el nostre Museu és el millor existent en art púnic, i són molts de segles de cultura que han deixat la seua petjada a nombrosos racons de l'illa. Tot això no es pot oblidar tan fàcilment i només preocupar-se de la quantitat de turistes que entren i surten durant l'estació estiuenca. Seria formidable aconseguir unes excavacions sistemàtiques i un estudi profund dut a terme per especialistes, a la capella de Santa Agnès, que va ser descoberta l'any 1907 per D. Artur Pérez Cabrero, a qui acompanyaven alguns amics.

La capella subterrània està, actualment, molt des-trossada i s'hauria d'evitar el seu total enderrocament.

La capella de Santa Agnès s'ha considerat mossàrab, basant-se en l'arc, que es classifica com a de ferradura apuntat, i en l'abundància de restes de ceràmica d'aquell temps, trobades a les galeries, no a la capella. Resulta arriscat afirmar alguna cosa, ja que no s'hi ha realitzat mai un treball sistemàtic. Tal vegada podria ser anterior, o sigui del període paleocristià, si tenim en compte el culte clandestí, que és propi d'una capella subterrània de tipus catacumba. L'aspecte de la capella pareix paleocristià: tenim una cambra rectangular, al fons de la qual estigué, adossat a la paret, l'altar, format per una llosa de pedra. A les parets laterals dues fornícules poc profundes, amb referit de calç i argamassa, un arc de lloses de pedra sense tallar divideix la nau transversalment en dues parts i marca el presbiteri. Aquest arc és el que es ve acceptant com a de ferradura apuntat; però s'ha de tenir en compte que la forma de ferradura està molt poc acusada i les pedres que la circumden han fet moviment. Considerant això, podem pensar que la seua estructura primitiva es pot haver alterat. Després d'aquest arc, dos llargs bancs de pedra adossats a les parets, s'estenen fins allò que degué ser l'entrada de la capella.

El mal estat actual de la capella de Santa Agnès es fa evident en aquesta foto de Vallmitjana.

Des de l'exterior, baixant una rampa i una graderia, es podia penetrar directament a la dita capella. No es sap si l'altar va estar sempre, com he dit abans, adossat a la paret, perquè així correspondria als temps medievals, ja que durant els primers segles del cristianisme la missa es deia de cara als fidels i el celebrant es situava darrera l'altar.

Recordant dades referents a la capella de Santa Agnès, és curiós citar que cap a l'any 1907 la posada Can Portes, únic hostatge que existia, llavors, a Sant Antoni, proporcionava un guia que, per la quantitat de dues pessetes, acompanyava els visitants que volien conèixer la cova recent descoberta. Des d'aleshores han transcorregut molts anys; actualment hi ha nombrosos guies que recorren l'illa acompanyant els divertits turistes en les seues excursions, barbacoes, etc. ¿Seria factible que algun dia aquestos guies acompanyassin els turistes a la capella de Santa Agnès, adequadament restaurada?

ESTELA JUAN

(147) 23